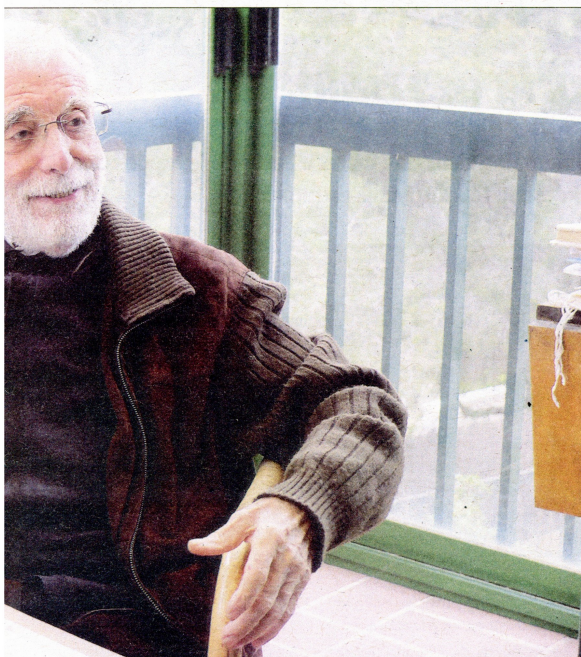

va fer en esta institució i *El tresor de la catedral de Tortosa i la guerra civil de 1936*, publicat l'any 2003. Quant al seu vessant poètic, és l'autor de *Libro de ausencias* (1962), *Libre d'hores* (1989), *Cendra vivent* (2002), *La terra encesa* (2012), i *Personatges / Paisatges*, publicat fa tan sols uns mesos, el febrer del 2021; i va traduir al castellà el *Cant espiritual* d'Ausiàs Marc (1963).

Este dilluns, després de conèixer la notícia, el regidor de Cultura de Tortosa, Enric Roig, va anunciar que la trobada anual de l'Institut d'Estudis Catalans, que enguany se celebrarà a Tortosa els dies 15 i 16 d'octubre, retransmetran homenatge a Massip, així com va detallar que estan reeditant el treball que l'historiador va fer a partir de *Los Coloquios de la Insigne Ciudad de Tortosa*, dels quals va recuperar una edició en la seua etapa com a arxiver de Tortosa.

REACCIONS 'No et puc trobar. T'espero - com el desert la pluja: desesperadament amb esperança'. Les xarxes socials no van trigar a omplir-se de missatges lamentant la seua mort i compartint estos versos del llibre poètic *Cendra vivent*. L'escriptor campredonenc Emigdi Subiràs afirmava que "amb la desaparició de Jesús Massip se'ns en va el penúltim bastió d'una memorable Generació de 1952, que va aportar generositat a la literatura catalana. Vergés, Salvat, Pa-

nisello, Beltran, Pérez Bonfill... ens queda Zoraida i prou". "La mort de Jesús Massip deixa un buit a Tortosa i a les Terres de l'Ebre", manifestava la directora territorial de Cultura a les Terres de l'Ebre, Victòria Almuni; "Comencem la setmana amb una molt mala notícia. Ens ha deixat l'estimat Jesús Massip, un home savi que va ajudar a fer gran Tortosa des de la Cultura. El recordarem per la seua producció literària i també per haver estat l'arxiver de Tortosa. Trobarem a faltar les converses amb ell", lamentava l'alcaldeessa de Tortosa, Meritxell Roigé; "M'assabento, pel seu fill Francesc, que ha mort Jesús Massip, un homenot de les lletres ebreñques que va ser Creu de Sant Jordi l'any 2015. La cultura està de dol", compartia a Twitter la jesusenca Mònica Sales. La presidenta del Parlament de Catalunya, i anterior consellera de Cultura, Laura Borràs, expressava "sento una gran tristesa en assabentar-me de la mort de Jesús Massip. [...] Et trobarem, amb esperança, en la teua obra i en els teus, Jesús". Diverses entitats culturals com Lletres Catalanes, Plataforma per la Llengua, i Òmnium Terres de l'Ebre, entre d'altres, han expressat el seu condol a la família de qui "ha deixat tanta empremta a la cultura i les lletres ebreñques".

Este diumenge 3 d'octubre, a les 13.15 h, la Catedral de Tortosa acollirà la cerimònia de comiat de Jesús Massip Fonollosa. ■

OPINIÓ

Montse Castellà
cantautora

Jesús Massip: potser la mort no és certa

Vas conduir fins als noranta anys. Un Nissan Micra blanc. Xicotet, com la teua carcanada que s'anava corbant a poc a poc amb l'edat. Només l'ossamenta es decantava: la lucidesa i el compromís eren un junc. I arrupit anaves al seient del xofer quan jo et feia de copilot. Encara ara no sé com veies res des d'allà baix. Al final, pel bé de tothom, vam acordar que em trucaries sempre que calgués i et faria de taxi a tot arreu on volguesses anar i així ho vam fer durant un munt d'anys. I vas passar d'anar enclotat com a conductor del cotxe a anar d'acompanyant a la meua furgó, allà dalt de la trona, com t'agradava dir.

Cada divendres te llegies *lo Ser-manari d'Ebre* i repassaves l'agenda cultural. Encerclaves los actes que t'interessaven i després me picaves: "Montse! lo dissabte hi ha una exposició o lo dimcres fan una conferència" i mo'n hi anàvem junts. Te m'agafaves del braç (ets lo meu gaiato preferit) i xino-xano anàvem pel món. Amb la família fora entre setmana, solies dir-me que de dilluns a divendres era com una filla adoptiva. M'encantava tindre cura de tu i a tu t'encantava pensar que també em cuidaves. Així era. Sempre vaig rebre més del que et donava.

A l'hivern anàvem a collir mandarines al teu tros, a la vora del riu. Si tenies un nou text al cap l'escrivies a mà i quan ja l'havies

enllestit me cridaves i t'ho transcrivia a l'ordinador perquè poguesses enviar-lo per e-mail. Quan hi havia eleccions pujava a sopar a casa teua - amagadeta entre pinars allà per la Simpàtica - i seguíem junts lo recompte de vots per la tele i arreglàvem lo món. Mos posàvem a la galeria amb vidriera de cara al Port. Un jardí d'hivern. Converses, reflexions, afecte. Lo temps allí no corria.

Les sobretaules eren partides a l'scrabble i quasi sempre em guanyaves i mira que soc dona de lletres. Quan ja semblava que la victòria era meua apareixies amb una paraula d'última hora que jo em pensava que t'havies inventat per a derrotar-me però que resultava que sí que existia. Ja procuraves ensenyar-me el diccionari que ho demostrava. Desapareixies per entre passadissos i tornaves amb lo llibre exacte i la pàgina ja mig oberta. Caminaves per casa teua com si passegesses per l'Arxiu que durant dècades vas dirigir amb tanta estima i professionalitat.

Encara me'n ric al recordar aquella sessió de fotos que Vicent Pellicer mos va fer a casa de Gerard Vergés. Era material per al llibret del meu disc *GEMINIS*, que us vaig dedicar. Ell mos va demanar de posar-mos sota una palmera catxa, jo al mig de vatos dos. La imatge era entranyable però vas dir: tot això me pareix molt bé però t'hauries d'acotar una mica

perquè se mos veu molt baixets. Gerard, sempre alerta, va afegir-hi: pareixem la geganta i dos cucaferes.

Me parlaves sempre bé de les filles i del fill: Àngels, Francesc, Montserrat, Cinta i Clara. L'estima amb ells me ve de tu, ja veus! Primer vaig conèixer el pare i, tot i tindre relació d'abans, la robustesa de la nostra amistat va començar a finals del segle XX, quan tu en tenies seixanta i pocs. Això, Jesús, em fa pensar en la gent bonica que encara em falta per a conèixer. Persones que ara no sé ni que existixen o que potser ni tan sols han nascut i que esdevindran amigues meues quan jo envellisque. Esta simple possibilitat m'alegra una mica la teua marxa: pensar que potser podré fer amb algú lo mateix que tu vas fer amb mi.

Quan un gruix important de les teues amistats és més gran que tu, l'enriquiment i l'aprenentatge són enormes però, si la llei de vida es comporta, tots marxen abans i llavors et toca anar sumant absències amb l'únic consol de l'agraïment pel camí compartit i estimat. Sento molt que no hages vist la plena llibertat del teu país (uns tenim més pressa que altres, deies) i desitjo que siguen certs los teus versos del llibre *Bíbliques*:

"Potser algun dia, potser una nit morint-nos, potser la vida és finalment eterna. Potser la mort no és certa".

